

Türkçe Eğitimi ile İlgili 2015-2019 Yılları Arası Lisansüstü Tezlerin Araştırma Eğilimleri

Research Tendencies of Postgraduate Theses Between 2015-2019 on Turkish Education

Öğretmen Aydın ÖNAL¹, Prof. Dr. Sedat MADEN²

Öz

Araştırmada, 2015-2019 yılları arasında hazırlanmış Türkçe eğitimi alanı ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerinin araştırma eğilimlerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden alınmıştır. Veri toplama sürecinde doküman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda, Türkiye'de 2015-2019 yılları arasında 75 farklı üniversitede Türkçe öğretimi ile ilgili 839 lisansüstü tezin hazırlandığı tespit edilmiştir. Bu tezlerin 730'u yüksek lisans ve 109'u doktora düzeyinde hazırlanmıştır. Ayrıca en fazla lisansüstü tez 2019 yılında tamamlanmıştır. Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerde konu bakımından çeşitlilik olduğu tespit edilmiştir. Veri kaynağındaki tezlerde daha çok yazma öğrenme alanı ile ilgili konular tercih edilmiştir. Okuma öğrenme alanı ve değerler eğitime yönelik konular da tezlerde sıklıkla incelenmiştir. Veri kaynağındaki tezlerde en az işlenen konular ise dil politikaları ve Türkçe öğretmeni/leri şeklinde sıralanmaktadır. Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin önemli bir kısmında nitel araştırma modelleri kullanılmıştır. Buna bağlı olarak veri toplama sürecinde doküman incelemesi ve görüşme formu daha fazla tercih edilmiştir. Nicel araştırma yöntemi kullanılan tezlerde ise başarı testinden sıklıkla yararlanılmıştır. Ayrıca nicel araştırmalarda günlük, kontrol listesi ve öğrenci ürün dosyasının kullanılmadığı tespit edilmiştir. Örneklem olarak ise dokümanların dışında ortaokul öğrencileri ve Türkçe öğretmenleri seçilmiştir. Buna karşın tezlerde en az velilerin ve akademisyenlerin örneklem olarak tercih edildiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Türkçe eğitimi, lisansüstü, tez, araştırma, eğilim

Makale Türü: Derleme

Abstract

In the study, it was aimed to determine the research tendencies of the master's and doctoral theses on Turkish education that were prepared between 2015-2019. In this study, qualitative research method was used. The data source of the research was taken from the Council of Higher Education National Thesis Center. Document analysis method was used in the data collection process. As a result of the research, it was determined that 839 postgraduate theses on teaching Turkish at 75 different universities were prepared between 2015-2019. From the theses in the data source, 730 of the thesis are master's and 109 are doctoral level. In addition, most graduate theses were completed in 2019. It has been determined that there is diversity in terms of subject in the postgraduate theses related to teaching Turkish. In the theses in the data source, mostly subjects related to the writing learning field were preferred. Topics related to reading learning field and values education have also been frequently examined in theses. The least covered topics in the theses in the data source are language policies and Turkish teacher (s). Qualitative research models have been used in most of the postgraduate theses on teaching Turkish. Accordingly, documents and interview forms were preferred more in the data collection process. In theses where quantitative research method was used, success test was frequently used. In addition, it was determined that diary, checklist and student product file were not used in quantitative studies. As a sample, secondary

¹ Giresun 15 Temmuz Şehitler İmam Hatip Ortaokulu, aydonall@gmail.com.

² Bayburt Üniversitesi, Bayburt Eğitim Fakültesi, sedatmaden@bayburt.edu.tr.

Atf için (to cite): Önal, A.ve Maden, S. (2021). Türkçe eğitimi ile ilgili 2015-2019 yılları arası lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(3), 929-941.

school students and Turkish teachers were selected after the documents. On the other hand, it was observed that parents and academicians were preferred as samples at least in theses.

Keywords: Turkish education, postgraduate, thesis, research, tendency

Paper Type: Review

Giriş

Dil, birey ve toplum açısından çok büyük öneme sahiptir. Dil, insanlar arasında iletişimi sağlayarak bireysel, sosyal, kültürel ve bilimsel gelişime hizmet eder. Bireyin sağlıklı zihinsel ve psikolojik gelişim gösterebilmesi çevresi ile kuracağı etkileşim ve bilgi alışverişi ile mümkündür. Dolayısıyla, dil insanın bilgi edinme ve paylaşımında temel aktarım aracıdır. Bu nedenle, dil eğitiminin iyi planlanması ve değişen yaşam koşullarına göre güncellenmesi gerekmektedir. Türkçe eğitimi de bu çerçevede üzerinde durulan ve gelişmeler yaşanan bir eğitim disiplini.

Türkçe eğitimi; ilkokuma ve yazma becerilerine yönelik bilgi ve becerilerin ilkokulda kazandırılmasıyla başlamaktadır. Daha sonra ortaokulda dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileri iletişim ve edebî metinler bağlamında gerçek yaşamın gerekleri doğrultusunda geliştirilmekte; lise düzeyinde edebiyat ve estetik zevkine göre dil ve anlatım düzeyinde okuma kültürüne hizmet edecek biçimde sürdürülmektedir. Dil, iletişim ve öğrenmenin anahtarı olmasından dolayı hayat boyu öğrenme aracıdır. Bu nedenle, dil eğitiminin okul çağında kazandırılan becerilerin alışkanlığa dönüştürülmesi ile hayat boyu devam ettiği ayrıca belirtilmelidir. Türkçe eğitimi, çağdaş öğrenme-öğretme kuramları doğrultusunda hazırlanan programlara göre yürütülmektedir. Uygulanan öğretim programına göre de “öğrencilerin hayat boyu kullanabilecekleri dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma ile ilgili dil becerilerini ve zihinsel becerileri kazanmaları, bu becerileri kullanarak kendilerini bireysel ve sosyal yönden geliştirmeleri, etkili iletişim kurmaları, Türkçe sevgisiyle, istek duyarak okuma ve yazma alışkanlığı edinmelerini sağlayacak şekilde bilgi, beceri ve değerleri içeren bir bütünlük içinde” (Millî Eğitim Bakanlığı, 2019, s. 8) yapılandırmak önemlidir. Sözü edilen becerilerin gerçek yaşamın ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilmesi için uygulamada etkili olacak unsurların belirlenmesi ve bunlara göre öğretim sürecinde düzenlemelerin yapılması zorunludur. Bu bağlamda, Türkçe eğitimi dinleme / izleme, konuşma, okuma ve yazma becerileriyle; öğretim etkinliklerine yön veren yaklaşım, yöntem ve materyallerle; bilimsel ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak yenilenen dil öğrenme teknolojileriyle; amaçlara ulaşma düzeyini sınavan ölçme araç ve yöntemleriyle; Türk ve dünya kültürünü tanıyacak edebî metin örnekleriyle; sosyal ve zihinsel gelişimi destekleyen değerler ve temel becerilerin kullanımıyla; dil becerilerinin hayat boyu sürdürülmesini destekleyecek tutum, motivasyon, kaygı gibi duyuşsal özelliklerle bilimsel araştırmalara konu olmaktadır.

Türkçe eğitimini çeşitli yönleriyle inceleyen birçok araştırmaya alanyazında rastlanmaktadır. Bu araştırmaların Türkçe eğitimi uygulamalarına dair betimleyici ve uygulamalı tespitlere ulaştığı, bu tespitlerin ise hem öğretim sürecine hem de yapılacak yeni çalışmalara ışık tuttuğu söylenebilir. Sözü edilen Türkçe eğitimi ile ilgili bildiri, makale ve lisansüstü tez türündeki araştırmaları bütüncül bir bakış açısıyla inceleyen ve bu araştırmaları yıl, üniversite, konu, yöntem gibi açılardan analiz eden araştırmalar da bu açıdan dikkat çekmektedir.

Türkçe eğitimine yönelik akademik bilgi ve becerilerin kazandırıldığı tezleri inceleyen araştırmalar ise bu alandaki gelişimi gözler önüne sermede ayrı bir öneme sahiptir. Araştırma yöntem ve modellerini, bilimsel dili ve terminolojiyi öğrenmede yüksek lisans; Türkçe eğitimi veya diğer alanlarla ilgili yenilik ve özgün çözümler üretmede (Anderson, Day ve McLaughlin, 2008; Lepp ve diğ., 2013; Özçakmak, 2017) ise doktora tezleri etkili olmaktadır.

Nitekim alanyazın incelendiğinde, Türkçe eğitimine yönelik lisansüstü tezleri analiz eden çeşitli çalışmalara rastlanmaktadır. Bu çalışmalardan bazıları okuma (Elbir ve Bağcı, 2013; Karadağ, 2014), dinleme (Doğan ve Özçakmak, 2014; Kemiksiz, 2017; Ünal ve Özer, 2014), konuşma (Potur ve Yıldız, 2016; Cin Şeker, 2020) ve yazma (Tok ve Potur, 2015; Kan, 2017) alanlarına yönelik lisansüstü tezleri incelemiştir. Bir kısmı ise, Türkçe eğitiminin konu alanlarını bütüncül bir yaklaşımla ele almış ve genel olarak lisansüstü tezleri analiz etmiştir. Bunlar arasında; Coşkun, Özçakmak ve Balcı'nın (2012) 1981-2010 yılları arasındaki hazırlanan lisansüstü tezleri, Boyacı ve Demirkol'un (2018) 1995-2018 arasında ve Turan, Sevim ve Tunagür'ün (2018) 2007-2017 yılları arasında hazırlanan doktora tezlerini, Yağmur Şahin, Kana ve Varışoğlu'nun (2013) 2000-2011 yılları arasında hazırlanan lisansüstü tezleri, Sevim ve İşcan'ın (2012) 2005-2010 yılları arasındaki yüksek lisans tezlerini, Dönmez ve Gündoğdu'nun (2016) 2000-2006 yılları arasında yazılmış tezleri ve Özçakmak'ın (2017) 2011-2015 yılları arasındaki lisansüstü tezleri analiz ettiği çalışmalar olarak öne çıkmaktadır. Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezleri konu alan yukarıdaki çalışmalar, alanda süregelen araştırma eğilimlerini ortaya koymaktadır. Ancak Türkçe eğitimine yönelik lisansüstü tezleri inceleyen çalışmalar gözden geçirildiğinde, 2015 yılından bugüne yapılmış olan tezlerin bütüncül bir yaklaşımla analiz edilmediği görülmektedir. Bu bağlamda, 2015 yılından önce yapılmış lisansüstü tezlerde olduğu gibi sonrasında hazırlanmış tezlerin de araştırma eğilimlerinin analiz edilmesinin ilgili alana fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmada, 2015-2019 yılları arasında hazırlanmış Türkçe eğitimi alanı ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerinin araştırma eğilimlerini belirlemek amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nde bulunan 2015-2019 yılları arasında tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezleri taranmış, Türkçe öğretimi ile ilgili olanlar tespit edilerek alt problemlere göre değerlendirilmiştir. Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- 1) Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma konularının yıllara göre dağılımı nasıldır?
- 2) Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı nasıldır?
- 3) Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma yönteminin yıllara göre dağılımı nasıldır?
- 4) Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin konularının araştırmanın yöntemine göre dağılımı nasıldır?
- 5) Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarının yöntemine göre dağılımı nasıldır?
- 6) Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin örneklem türünün seçilme sıklıkları nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Nitel araştırmalarda veriler teker teker okunur, kod ve kategorilere ayrılır ve bu şekilde araştırma sonuçlarının sunulması sağlanır (Merriam, 1998, s. 58). Ayrıca bu yaklaşımda, araştırılacak konu ya da konular doğal ortamlarında gerçekçi ve bütüncül biçimde anlamlandırılmaya ve yorumlanmaya çalışılır (Ekiz, 2009, s. 31). Bu doğrultuda, 2015-2019 yılları arasında hazırlanmış olan Türkçe eğitimi ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerinin araştırma eğilimleri var olan şekli ile gerçekçi ve bütüncül biçimde değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

2.2. Veri Kaynağı

Araştırmanın veri kaynağı YÖK Ulusal Tez Merkezi'nden alınmıştır. Araştırmada ana dili olarak Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezler veri kaynağını oluşturduğundan yabancılara Türkçe öğretimi ilgili lisansüstü tezler çalışmaya dâhil edilmemiştir. Veri kaynağını elde etmek için YÖK Ulusal Tez Merkezi'ndeki tez arama kısımlarına Türkçe öğretimine yönelik belirlenen anahtar kelimeler yazılmıştır. Ayrıca 2015-2019 yılları arası baz alınarak yalnızca erişime açık tezler dikkate alınmıştır. Bu ölçütlere göre belirlenen tezlerden Türkçe öğretimi ile ilgili olanlar veri havuzuna alınmıştır. Bu bağlamda belirlenen tezlerin yıllara göre dağılımı aşağıda Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. Türkçe öğretimi ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerinin dağılımı

Sıra No	Yıl	Yüksek Lisans	Doktora	Toplam
1	2015	133	29	162
2	2016	105	20	125
3	2017	77	18	95
4	2018	136	22	160
5	2019	279	20	299
Toplam		730	109	839

Tablo 1'den anlaşılacağı üzere, 730'u yüksek lisans ve 109'u doktora tezi olmak üzere ana dili olarak Türkçe öğretimi ile ilgili toplam 839 tez veri kaynağını oluşturmaktadır.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada, veri toplama sürecinde doküman incelemesi yönteminden yararlanılmıştır. Doküman incelemesi, alanyazında “araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren, yazılı ve görsel materyallerin analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2008, s. 187-188) şeklinde açıklanmaktadır. Araştırma kapsamında, 2015-2019 yılları arasında hazırlanmış olan Türkçe öğretimi ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerinin elektronik dokümanlarına YÖK Ulusal Tez Merkezi'nin resmî ağ sitesi üzerinden erişilmiştir.

Araştırmada veri elde etme sürecinde YÖK Ulusal Tez Merkezi'ndeki tez taramalarında Türkçe, Türkçe öğretimi, Türkçe öğretmeni, Türkçe ders kitabı, Türkçe öğretim programı, okuma, dinleme, konuşma, yazma, dil bilgisi, söz varlığı, kelime serveti anahtar kelimeleri ve Türkçe Öğretimi, Türkçe Eğitimi, Türkçenin Eğitimi-Öğretimi ana bilim dalları yazılmıştır / seçilmiştir. Ayrıca 2015-2019 arası baz alınarak yalnızca erişime açık tezler dikkate alınmıştır. Bu kapsamda, toplam 1528 yüksek lisans ve doktora tezi tespit edilmiştir. Veri kaynağında yer alan yüksek lisans ve doktora tezleri üzerinde yapılan kontrol ve tasnifler sonucunda, belirlenen anahtar kelimeleri içermesine veya ilgili ana bilim dalı yazmasına karşın Türkçe öğretimi ile ilgili olmayan yüksek lisans ve doktora tezleri için 1 alan eğitimi uzmanından görüş alınmıştır. Uzman görüşüne dayanarak yüksek lisans ve doktora tezleri veri havuzundan çıkarılmıştır. Bu işlemin sonucunda toplam 689 yüksek lisans ve doktora tezi örneklemeden çıkartılmış olup geriye kalan 839 yüksek lisans ve doktora tezi analize tabi tutulmuştur.

Veri kaynağından alt problemlere yönelik verileri toplamak için Tez Sınıflama Formu kullanılmıştır. Bu formda yıl, tür, üniversite, konu, yöntem ve veri toplama araçları, örneklem başlıkları bulunmaktadır. Formun geçerliğini test etmek için Türkçe eğitimi uzmanlarının (n=2) görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşü doğrultusunda, form (20 tez ile) pilot uygulamaya tabi tutulmuştur. 2 araştırmacı tarafından pilot uygulama verileri forma ayrı ayrı işlenmiştir. Forma veri girişleri araştırmacılar dışındaki bir uzman tarafından karşılaştırılmıştır. Bu işlemler sonrasında form veri toplama sürecinde yeterli olacağı görülerek uygulamaya geçilmiştir.

Veri kaynağında yüksek lisans ve doktora tezlerinin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Betimsel analiz kodlama, sınıflama ve tanımlama işlemleri ile gerçekleştirilir (Glesne, 2012). Bu işlemlere uygun olarak araştırmada da tezlerin ortak özellikleri tanımlanmıştır. Veriler SPSS 16.0 programı kullanılarak kodlanmıştır. Veri analizinde her bir

lisansüstü tez yıl, tür, konu ve hazırlandığı üniversite, yöntemi, örneklem türü ve veri toplama araçlarına göre sınıflandırılmıştır. Ulaşılan veriler, frekans ve yüzde tekniklerinden yararlanılarak yorumlanmıştır.

3. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, Türkçe öğretimine yönelik yüksek lisans ve doktora tezleri alt problemler açısından incelenmiş ve elde edilen bulgular tablolar hâlinde sunulmuştur.

3.1. Araştırma Konularının Yıllara Göre Dağılımı

Veri kaynağına alınan Türkçe öğretimi ile ilgili tezlerin araştırma konuları tespit edilmiş ve yıllara göre tasnif edilmiştir. Veri kaynağındaki lisansüstü tezlerin konu dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir:

Tablo 2. Araştırma konularının yıllara göre dağılımı

Konu	Yıl					Tür				Toplam	
	2015	2016	2017	2018	2019	Yüksek Lisans	Doktora				
	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Yazma eğitimi	28	23	22	29	43	122	14,54	23	2,74	145	17,28
Okuma eğitimi	25	20	17	23	32	91	10,85	26	3,10	117	13,95
Değerler eğitimi	19	9	3	21	53	100	11,92	5	0,60	105	12,51
Söz varlığı	16	20	13	19	29	87	10,37	10	1,19	97	11,56
Metin	14	12	8	11	33	69	8,22	9	1,07	78	9,30
Dil bilgisi öğretimi	5	5	3	11	12	33	3,93	3	0,36	36	4,29
Konuşma eğitimi	7	5	2	8	12	30	3,58	4	0,48	34	4,05
Dinleme eğitimi	8	2	1	5	13	26	3,10	3	0,36	29	3,46
Strateji, yöntem ve teknik	1	4	5	9	9	21	2,50	7	0,83	28	3,34
Öğretim programı	6	4	3	3	9	23	2,74	2	0,24	25	2,98
Ana dil eğitimi	5	5	3	5	5	20	2,38	3	0,36	23	2,74
Duyuşsal unsurlar (tutum, ilgi, algı, motivasyon vb.)	5	3	3	1	11	22	2,62	1	0,12	23	2,74
Ölçme ve değerlendirme	2	4	1	3	7	16	1,91	1	0,12	17	2,03
Araç-gereç ve materyal	2	2	2	3	8	16	1,91	1	0,12	17	2,03
Ders kitapları (Görseller, kültür aktarımı gibi)	6	1	1	1	7	14	1,67	2	0,24	16	1,91
Temel beceriler	4	3	2	1	4	11	1,31	3	0,36	14	1,67
Çocuk edebiyatı	5	1	1	-	3	7	0,83	3	0,36	10	1,19
Medya okuryazarlığı	2	-	3	-	3	7	0,83	1	0,12	8	0,95
Etkinlikler	-	1	1	2	3	7	0,83	-	0,00	7	0,83
Türkçe öğretmeni	-	-	1	2	3	6	0,72	-	0,00	6	0,72
Dil politikaları	2	1	-	1	-	2	0,24	2	0,24	4	0,48
Toplam	162	125	95	158	299	730	87,01	109	12,99	839	100

Tablo 2 incelendiğinde, veri kaynağında en fazla yazma öğrenme alanı ($f=145$) ile ilgili çalışma konularını içeren yüksek lisans ve doktora tezlerinin yer aldığı görülmektedir. İkinci sırada okuma eğitimi ($f=117$) ve üçüncü sırada ise değerler eğitimi ($f=105$) ile ilgili çalışma konularının geldiği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra hazırlanan tezlerde en az işlenen konuların sırasıyla dil politikaları ($f=4$) ve Türkçe öğretmeni/leri ($f=6$) olduğu belirlenmiştir.

Bulgulara göre, Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerde konu bakımından çeşitlilik söz konusudur. Yazma ve okuma öğrenme alanları araştırmacılar tarafından daha çok tercih edilmiş ve bu alanlara ait çalışma konuları daha fazla incelenmiştir. Bununla beraber ders kitabı ($f=105$) ve söz varlığı ($f=97$) konulu çalışmaların da sayıca fazla olması bir diğer önemli bulgudur.

3.2. Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

Veri kaynağındaki Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin çalışma konularının üniversitelere göre dağılımı Tablo 3’te gösterilmiştir:

Tablo 3. Tezlerin üniversitelere göre dağılımı

Üniversiteler	Tezler		Üniversiteler	Tezler	
	f	%		f	%
Gazi Üniversitesi	89	10,58	Cumhuriyet Üniversitesi	7	0,83
Atatürk Üniversitesi	45	5,35	İstanbul Üniversitesi	6	0,71
Dokuz Eylül Üniversitesi	39	4,64	Siirt Üniversitesi	5	0,59
İnönü Üniversitesi	32	3,80	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	5	0,59
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi	30	3,57	Uludağ Üniversitesi	5	0,59
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	27	3,21	Anadolu Üniversitesi	5	0,59
Fırat Üniversitesi	27	3,21	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	4	0,48
Uşak Üniversitesi	28	3,33	Adnan Menderes Üniversitesi	4	0,48
Erciyes Üniversitesi	26	3,09	Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi	4	0,48
Mustafa Kemal Üniversitesi	24	2,85	Ordu Üniversitesi	3	0,36
Necmettin Erbakan Üniversitesi	23	2,73	Mevlana Üniversitesi	3	0,36
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi	21	2,50	Ömer Halisdemir Üniversitesi	3	0,36
Gaziosmanpaşa Üniversitesi	20	2,38	İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi	2	0,24
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	20	2,38	Adıyaman Üniversitesi	2	0,24
Ahi Evran Üniversitesi	20	2,38	Bartın Üniversitesi	2	0,24
Pamukkale Üniversitesi	19	2,26	Selçuk Üniversitesi	2	0,24
Marmara Üniversitesi	18	2,14	Bahçeşehir Üniversitesi	2	0,24
Sakarya Üniversitesi	17	2,02	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	2	0,24
Kırıkkale Üniversitesi	15	1,78	Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	2	0,24
Gaziantep Üniversitesi	15	1,78	Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	2	0,24
Akdeniz Üniversitesi	15	1,78	Boğaziçi Üniversitesi	1	0,12
Ankara Üniversitesi	15	1,78	Çukurova Üniversitesi	1	0,12
Mersin Üniversitesi	14	1,66	Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	1	0,12
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	14	1,66	Trakya Üniversitesi	1	0,12
Dumlupınar Üniversitesi	13	1,55	Girne Amerikan Üniversitesi	1	0,12
Afyon Kocatepe Üniversitesi	13	1,55	Aksaray Üniversitesi	1	0,12
Yıldız Teknik Üniversitesi	13	1,55	Amasya Üniversitesi	1	0,12
Başkent Üniversitesi	11	1,31	Bayburt Üniversitesi	1	0,12
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	11	1,31	Manisa Celal Bayar Üniversitesi	1	0,12
Hacettepe Üniversitesi	10	1,19	Ege Üniversitesi	1	0,12
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi	10	1,19	Işık Üniversitesi	1	0,12
Balıkesir Üniversitesi	10	1,19	İstanbul Kültür Üniversitesi	1	0,12
Bülent Ecevit Üniversitesi	9	1,07	İstanbul Teknik Üniversitesi	1	0,12
Karadeniz Teknik Üniversitesi	9	1,07	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	1	0,12
İstanbul Aydın Üniversitesi	9	1,07	Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi	1	0,12
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	8	0,95	Kilis 7 Aralık Üniversitesi	1	0,12
Trabzon Üniversitesi	8	0,95	Zirve Üniversitesi	1	0,12
Giresun Üniversitesi	7	0,83			

2015-2019 yılları arasında Türkçe öğretimine yönelik 75 farklı üniversitede lisansüstü tezin hazırlandığı tespit edilmiştir. Tablo 3'te de görüleceği üzere, en fazla tez sırasıyla Gazi Üniversitesi ($f=89$), Atatürk Üniversitesi ($f=45$) ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nde ($f=39$) hazırlanmıştır. Buna karşın Türkçe öğretimine yönelik sadece 1 lisansüstü tezin hazırlandığı 17 farklı üniversitenin olduğu görülmektedir. Türkçe öğretimine yönelik 75 farklı üniversitede lisansüstü tez hazırlanması, bu disiplinin önemsendiğini ve yaygın bir araştırma alanı haline geldiğini göstermektedir.

3.3. Araştırma Yöntemi Tercihinin Yıllara Göre Dağılımı

Veri kaynağındaki Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma yöntemlerine ilişkin dağılım Tablo 4'te gösterilmektedir:

Tablo 4. Araştırma yönteminin yıllara göre dağılımı

Yıl	Araştırma Yöntemi			Alanyazın Derleme
	Nitel	Nicel	Karma	
2015	107	30	25	-
2016	78	34	13	-
2017	43	36	15	1
2018	88	42	28	-
2019	185	81	33	-
Toplam	501	223	114	1

Tablo 4 incelendiğinde, veri kaynağındaki Türkçe öğretimine yönelik tezlerde en fazla nitel ($f=501$) araştırma yönteminin kullanıldığı görülmektedir. Bu bulguyu, nicel ($f=223$) ve karma ($f=114$) yöntem izlemektedir. Yapılan tezler içinde en az alanyazın derleme ($f=1$) yer almaktadır. Araştırma yöntemi tercihinin yıllara göre dağılımına bakıldığında, hem nitel ($f=185$) hem nicel ($f=81$) hem de karma ($f=33$) yöntemle en fazla tez 2019 yılında tamamlanmıştır.

3.4. Araştırma Konularının Yönteme Göre Dağılımı

Veri kaynağındaki Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin araştırma konularının yönteme göre dağılımı Tablo 5'te gösterilmiştir:

Tablo 5. Araştırma konularının yönteme göre dağılımı

Konu	Araştırma Yöntemi			Alanyazın Derleme
	Nitel	Nicel	Karma	
Yazma eğitimi	65	53	27	-
Okuma eğitimi	31	64	22	-
Değerler eğitimi	103	-	2	-
Söz varlığı	71	18	8	-
Metin	69	2	7	-
Dil bilgisi öğretimi	27	4	5	-
Konuşma eğitimi	10	15	9	-
Dinleme eğitimi	7	18	4	-
Strateji, yöntem ve teknik	9	9	9	1
Öğretim programı	22	-	3	-
Ana dil eğitimi	17	3	3	-
Duyuşsal unsurlar (tutum, ilgi, algı, motivasyon vb.)	6	14	3	-
Ölçme ve değerlendirme	12	4	1	-
Araç-gereç ve materyal	8	6	3	-
Ders kitapları	15	1	-	-
Temel beceriler	6	4	4	-
Çocuk edebiyatı	7	1	2	-
Medya okuryazarlığı	3	3	2	-
Etkinlikler	6	1	-	-
Türkçe öğretmeni	3	3	-	-
Dil politikaları	4	-	-	-
Toplam	501	223	114	1

Tablo 5'te Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerde nitel araştırma modelleri kullanılarak en fazla değerler eğitimi ($f=103$) üzerine çalışıldığı, bunu söz varlığı ($f=71$), metin ($f=69$) ve yazma ($f=65$) ile ilgili çalışma konularının izlediği tespit edilmiştir. Diğer taraftan hazırlanan tezlerde nicel araştırma modelleri kullanılarak en çok okuma eğitimi ($f=64$), sonrasında yazma eğitimi ($f=53$), dinleme eğitimi ($f=18$) ve söz varlığı ($f=18$) konularının çalışıldığı görülmektedir. Karma yöntemle ilgili ise en fazla yazma eğitimini ($f=27$), okuma eğitimini ($f=22$), konuşma eğitimini ($f=9$) ve strateji, yöntem ve teknikleri ($f=9$) konu alan tezlerin hazırlandığı belirlenmiştir.

3.5. Veri Toplama Araçlarının Yönteme Göre Dağılımı

Veri kaynağındaki Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin veri toplama araçlarının yönteme göre dağılımı aşağıda Tablo 6'da gösterilmiştir:

Tablo 6. Veri toplama araçlarının yöntemine göre dağılımı

Veri Toplama Araçları	Araştırma Yöntemi				f
	Nitel	Nicel	Karma	Alanyazın Derleme	
Doküman	406	22	23	1	452
Başarı testi	11	113	63	-	187
Görüşme formu	65	9	91	-	165
Duyuşsal (tutum, ilgi, algı, motivasyon, kaygı, öz yeterlik) ölçekler	12	95	45	-	152
Kişisel bilgi formu	20	58	21	-	99
Anket	36	13	17	-	66
Değerlendirme Formları	4	35	12	-	51
Rubrik	7	26	12	-	45
Gözlem formu	27	2	14	-	43
Video ve ses kaydı	21	10	8	-	39
Günlük	18	-	8	-	26
Öğrenci ürün dosyası	15	-	2	-	17
Kontrol listesi	3	-	-	-	3

Tablo 6’da Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerin birden fazla veri toplama aracı kullanılarak hazırlandığı görülmektedir. Hazırlanan lisansüstü tezlerde veri toplama sürecinde en fazla doküman ($f=452$), başarı testi ($f=187$) ve görüşme formu ($f=165$) kullanılmıştır.

Nitel çalışmalarda en fazla doküman ($f=406$), görüşme formu ($f=65$) ve anketin ($f=36$) tercih edildiği anlaşılmaktadır. Bunun yanı sıra nitel araştırmalarda en az kontrol listesinden ($f=3$), değerlendirme formlarından ($f=4$) ve rubriklerden ($f=7$) faydalandığı bulgular arasındadır. Doküman ve görüşme formu gibi araçlara başvurulması nitel yaklaşımın doğasına uygun bir veri toplama sürecinin işletildiğini göstermektedir. Veri kaynağındaki tezlerde daha çok nitel araştırma modellerinin kullanılması bu araçlardan sıklıkla yararlanılmasının nedenini açıklamaktadır.

Nicel araştırmalarda ise, en fazla başarı testi ($f=113$), duyuşsal (tutum, ilgi, algı, motivasyon, kaygı, öz yeterlilik) ölçekler ($f=95$) ve kişisel bilgi formu ($f=58$) kullanılmıştır. Bununla beraber nicel araştırmalarda günlük, kontrol listesi ve öğrenci ürün dosyasının kullanılmadığı tespit edilmiştir. Nitekim günlük, öğrenci ürün dosyası, gözlem formu gibi araçlara nitel araştırmalarda; başarı testi, tutum, motivasyon, kaygı ölçekleri gibi araçlara ise nicel araştırmalarda sıklıkla başvurulmaktadır.

3.6. Çalışma Grubuna / Örnekleme Göre Tezlerin Dağılımı

Veri kaynağındaki Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerde tercih edilen çalışma grubu / örneklem sıklıkları Tablo 7’de gösterilmiştir:

Tablo 7. Çalışma grubu / örneklem türünün seçilme sıklıkları

Çalışma Grubu / Örneklem	N	%
Dokümanlar	334	38,08
Ortaokul öğrencileri	309	35,23
Öğretmenler	85	9,69
İlkokul öğrencileri	74	8,44
Üniversite öğrencileri	52	5,93
Lise öğrencileri	11	1,25
Veliler	9	1,03
Akademisyenler	3	0,34
Toplam	877	100,00

Tablo 7’de Türkçe öğretimi ile ilgili lisansüstü tezlerde çalışma grubu ve örneklem düzeyi açısından çeşitliliğin söz konusu olduğu görülmektedir. Bulgulara göre, lisansüstü tezlerde en fazla dokümanlar üzerinde çalışılmıştır. Doküman dışında ortaokul öğrencileri ve öğretmenlerin örnekleme daha çok alındığı belirlenmiştir. Buna karşın en az velilerin, akademisyen ve lise öğrencilerinin Türkçe öğretimi ile ilgili tezlerde örneklem olarak tercih

edildiği bulgular arasındadır. Türkçe öğretimi alanının hedef kitlesi ilkokul ve ortaokul öğrenci ve öğretmenleridir. Ancak ortaöğretime geçiş süreci ve sınavlarıyla birden fazla düzeyi içeren çalışmaları içeren tezlerin yapılması lise öğrencilerine yönelik tezlerin hazırlanmasını da beraberinde getirmiştir. Veri kaynağındaki lisansüstü tezlerde örneklem olarak daha çok dokümanların kullanılması, tezlerin çoğunluğunun ($f=501$) nitel araştırma modelleri ile hazırlanması ile açıklanabilmektedir.

Sonuç ve Öneriler

2015-2019 yılları arasında hazırlanmış Türkçe eğitimi ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerinin araştırma eğilimlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmada 2015-2019 yılları arasında 730'u yüksek lisans ve 109'u doktora olmak üzere toplam 839 tez çalışmasının yapıldığı tespit edilmiştir. Veri kaynağındaki tezlerin çoğunun 2019 yılında ($f=299$) hazırlanmış olduğu görülmüştür. Benzer şekilde Eyüp (2020) Türkçe öğretmenlerine, Maden (2021) de ders kitaplarına yönelik lisansüstü tezleri incelediği çalışmasında en çok araştırmanın 2019 yılında yapıldığı sonucuna ulaşmıştır. 2015-2019 yılları arasında en fazla yazma öğrenme alanı ($f=145$) ile ilgili çalışma konularını içeren lisansüstü tezin hazırlandığı tespit edilmiştir. Daha sonra okuma eğitimi ($f=117$) ve değerler eğitimi ($f=105$) ile ilgili konuların geldiği ulaşılan sonuçlar arasındadır. Alanyazında yer alan benzer araştırmalar da bu sonucu desteklemektedir. Örneğin; Yılmaz ve Kaya (2020) çalışmalarında, Türkçe dersi ile ilgili tezlerin alt alanlara göre dağılımında en fazla okuma, sonrasında yazma alanının geldiği şeklinde sonuçlara ulaşmıştır. Boyacı ve Demirkol (2018) da doktora tezlerini incelediği çalışmasında, en çok yazma ve okuma becerisi üzerinde durulduğunu tespit etmiştir. Ayrıca Bozkurt ve Uzun'un (2015) araştırmalarında en fazla tezin yazma ve okuma öğrenme alanlarını; Özçakmak'ın (2017) 2011-2015 yılları arasındaki tezlerle yönelik analizinde ise; öğretim strateji, yöntem ve teknik, okuma eğitimi ve yazma eğitimi konu olarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Veri kaynağındaki tezlerde en az işlenen konular ise dil politikaları ve Türkçe öğretmeni yetiştirme şeklinde sıralanmaktadır. Buna karşın Türkçe öğretmeni yetiştirme konusu dil öğretiminde başarıya ulaşmak için hem hizmet öncesi eğitimde hem de hizmet içinde önem arz etmektedir. Nitekim Türkçe öğretmeni ve adaylarının mesleki öz yeterlik (Ülper ve Bağcı, 2012), eğitim teknolojileri (Yürektürk ve Coşkun, 2020), öğretim yöntem ve teknikleri (Çer, 2017), 21. yüzyıl becerileri (Geçgel ve diğ., 2020), yaşam becerileri (Ustabulut, 2021a), yeni uygulamalara karşı tutumları (Maden, 2016) ve okul / ders dışı, informel ortamlara yönelik yeterlikleri (Maden, 2012; Ustabulut, 2021b) üzerine yapılan araştırmalar bunu kanıtlamaktadır.

Türkçe öğretime yönelik, 2015-2019 yılları arasında, 75 farklı üniversitede lisansüstü tez hazırlandığı tespit edilmiştir. Bulgulara göre en fazla tez Gazi Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nde hazırlanmıştır. Alanyazında yer alan konuyla ilgili araştırmalar da bu sonucu desteklemektedir (Boyacı ve Demirkol, 2018; Eyüp, 2020; Özçakmak, 2017). Türkçe öğretime yönelik 75 farklı üniversitede lisansüstü tez hazırlanması, bu disiplinin önemsedığının ve yaygın bir araştırma alanı hâline geldiğinin bir göstergesidir.

2015-2019 yılları arasında Türkçe öğretime yönelik lisansüstü tezlerde en fazla nitel araştırma yönteminin ($f=501$) kullanıldığı belirlenmiştir. Daha sonra nicel ($f=223$) ve karma ($f=114$) yöntemle hazırlanan tezlerin geldiği görülmüştür. Veri kaynağındaki tezler içinde sadece 1 alanyazın derleme çalışması yer almaktadır. Konuyla ilgili alanyazında yer alan araştırmalar da en fazla nitel yöntemin daha sonra nicel ve karma çalışmaların yapıldığını göstermektedir (Ceran, Aydın ve Onarıcıoğlu, 2018; Gündoğmuş, 2018; Maden, 2020; Özçakmak, 2017; Turan, Sevim ve Tunagör, 2018). Türkçe öğretime yönelik tezlerde nitel araştırma modelleri kullanılarak en fazla değerler eğitimi üzerine çalışıldığı, bunu metin ve yazma eğitimi ile ilgili çalışma konularının izlediği tespit edilmiştir. Nicel araştırma modelleri kullanılarak ise, en çok okuma eğitimi, sonrasında yazma eğitimi üzerine çalışıldığı

görülmüştür. Karma yöntem ise en fazla yazma, okuma, konuşma eğitimi ve strateji, yöntem ve teknikleri konu alan tezlerde kullanılmıştır.

Araştırmacıların Türkçe öğretimine yönelik lisansüstü tezlerin birçoğunda birden fazla veri toplama aracı kullandıkları görülmüştür. Hazırlanan lisansüstü tezlerde en fazla doküman ($f=452$), başarı testi ($f=187$) ve görüşme formu ($f=165$) kullanılmıştır. Nitel çalışmalarda en fazla doküman ve görüşme formu kullanılmış olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında nitel araştırmalarda en az kontrol listesinden, değerlendirme formlarından ve rubriklerden faydalanılmıştır. Nicel araştırma yöntemlerinde ise en fazla başarı testi, duyuşsal (tutum, ilgi, algı, motivasyon, kaygı, öz yeterlilik) ölçekler ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bununla beraber nicel araştırmalarda günlük, kontrol listesi ve öğrenci ürün dosyasının kullanılmadığı sonucuna varılmıştır. Konuyla ilgili araştırmalarla bu sonuç örtüşmektedir. Eyüp (2020) Türkçe öğretmenleri ile ilgili tezlerde en fazla ölçek, görüşme formu ve anketin; Yılmaz ve Kaya (2020) ise anket, görüşme formu ve başarı testinin veri toplama aracı olarak tercih edildiğini belirlemiştir. Yine Erdem (2018) çalışmasında en fazla ölçek, görüşme formu ve dokümanın veri toplama sürecinde kullanıldığını tespit etmiştir. Bununla birlikte nitel çalışmalarda en fazla doküman, görüşme formu ve anketin kullanıldığı; nicel araştırmalarda ise en fazla başarı testi, duyuşsal ölçeklerin ve kişisel bilgi formunun kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Doküman ve görüşme formu gibi araçlar nitel yaklaşımın doğasına uygun veri toplama araçlarıdır. Bu araçlara sıklıkla başvurulması ise, veri kaynağındaki tezlerde daha çok nitel araştırma modellerinin kullanılması ile açıklanabilmektedir. Aynı şekilde nicel araştırma yöntemine göre hazırlanan tezlerde de başarı testi ve duyuşsal ölçeklerin daha fazla tercih edilmesi nicel araştırmanın doğasına uygundur.

Türkçe öğretimine yönelik lisansüstü tezlerde çalışma grubu ve örneklem düzeyi açısından çeşitlilik söz konusudur. Bulgulara göre, lisansüstü tezlerde en fazla dokümanlar üzerinde çalışılmıştır. Doküman dışında ortaokul öğrencilerinin ve öğretmenlerin daha çok örnekleme alındığı tespit edilmiştir. Buna karşın en az velilerin, akademisyen ve lise öğrencilerinin tezlerde örneklem olarak tercih edildiği görülmüştür. Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerde örneklem olarak daha çok dokümanların kullanılması, tezlerin çoğunluğunun nitel araştırma modelinde hazırlanması ile açıklanabilmektedir. Alanyazında yer alan konuyla ilgili araştırmalar da benzer sonuçlara ulaşmıştır. Yılmaz ve Kaya (2020) çalışmasında en fazla öğretmen, öğrenci ve dokümanın; Ceran, Aydın ve Onarıcıoğlu (2018) ise ortaokul, ilkököl ve lise öğrencilerinin örneklem olarak seçildiğini tespit etmiştir. Yine araştırma ile benzer şekilde Özçakmak (2017) da Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerde en fazla ortaokul öğrencilerinin, yabancı dil öğrenenlerin ve ilkököl öğrencilerinin örneklem olarak tercih edildiğini ortaya koymuştur.

Sonuç itibarıyla, 2015-2019 yılları arasında 75 farklı üniversitede Türkçe eğitimi ile ilgili 730'u yüksek lisans ve 109'u doktora olmak üzere 839 lisansüstü tezin hazırlandığı tespit edilmiştir. Ayrıca en fazla lisansüstü tez 2019 yılında hazırlanmıştır. Söz konusu tezlerin daha çok yazma öğrenme alanı ile ilgili konuları tercih ettiği, ardından okuma öğrenme alanı ve değerler eğitime yönelik konuların geldiği görülmüştür. Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerin önemli bir kısmında nitel araştırma modellerinin tercih edildiği; buna bağlı olarak doküman, görüşme formunun veri toplama aracı olarak sıklıkla kullanıldığı; nicel araştırma yöntemi izlenen tezlerde ise başarı testinin tercih edildiği belirlenmiştir. Bununla birlikte Türkçe eğitimi ile ilgili lisansüstü tezlerde örneklem olarak daha çok dokümanların alındığı; bunu ortaokul öğrencilerinin ve öğretmenlerin takip ettiği şeklinde sonuçlara ulaşılmıştır.

Ulaşılan sonuçlardan hareketle, Türkçe öğretimine yönelik lisansüstü tezler için aşağıdaki önerilerde bulunabilir:

a) Çalışma konuları açısından yüksek lisans ile doktora tezleri arasındaki ilişkinin zayıf olduğu görülmüştür. Yüksek lisans tezlerinde incelenen konuların doktora tezlerinde daha detaylı biçimde ele alınarak araştırılmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle yüksek lisans tezlerinde

tercih edilen konuların doktora tezlerine de konu olması ve daha sistemli biçimde araştırılması önerilebilir.

b) Farklı üniversitelerde Türkçe öğretimine yönelik çeşitli konularda lisansüstü tezlerin hazırlanması ve sayısında yıldan yıla artış gözlenmesi olumlu bir durum olarak nitelendirilebilir. Ayrıca veri toplama araçlarının ve konularının çeşitliliği de dikkat çekmektedir. Bununla birlikte, Türkçe öğretiminde lisansüstü tezlerin belirli konu alanlarında yoğunlaşması da dikkat çekmektedir. Lisansüstü tezlerde güncel gelişmeler, dil öğretimine dair problemler ve diğer etkenlere bağlı olarak belirli konularda daha fazla çalışılması beklenebilir. Ancak Türkçe öğretimi tüm beceri ve konu alanları ile bütünlük teşkil etmektedir. Bu nedenle, Türkçe öğretimine yönelik tüm konu alanlarının lisansüstü tezlerde tercih edilmesi gerekmektedir.

c) Araştırma sonuçlarına göre dil politikaları, etkinlikler ve medya okuryazarlığı gibi konuların lisansüstü tezlerde az çalışıldığı görülmektedir. Buna bağlı olarak Türkçe öğretimine yönelik yeni araştırmalarda bu konuların ele alınması araştırmacılara önerilebilir.

Kaynakça

- Anderson, C., Day, K., & Mclaughlin, P. (2008). Student perspectives on the dissertation process in a master's degree concerned with professional practice. *Studies in Continuing Education*, 30(1), 33-49.
- Boyacı S. ve Demirkol, S. (2018). Türkçe eğitimi alanında yapılan doktora tezlerinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(2), 512-531.
- Bozkurt, B. ve Uzun N. (2015). Türkçenin eğitimi-öğretimine ilişkin bir alanyazını değerlendirmesi: Uluslararası bilimsel toplantılarda eğilimler/yönelimler. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 1-15.
- Ceran, D., Aydın, M. ve Onarıcıoğlu, A. S. (2018). Okuma eğitimi üzerine yapılan tezlerde eğilimler: Bir içerik analizi çalışması. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(3), 23772392.
- Cin Şeker, Z. (2020). Dinleme ve konuşma becerilerine yönelik lisansüstü tezlerin anahtar kelimeleri üzerine bir inceleme: Betimsel analiz. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 19, 128-140.
- Coşkun, E., Özçakmak, H. ve Balcı, A. (2012). Türkçe eğitiminde eğilimler: 1981- 2010 yılları arasında yapılan tezler üzerine bir meta-analiz çalışması. Engin Yılmaz vd. (Ed.), *Türkçenin Eğitimi Öğretimi Üzerine Çalışmalar* içinde (s. 204-212). Ankara: Pegem Akademi.
- Çer, E. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının yöntem, teknik, strateji ve yaklaşımlara yönelik yeterlikleri. *International Journal of Language Academy* 5(15), 176-192. DOI:10.18033/ijla.3562.
- Değirmenci, G.H. (2018). Okuduğunu anlama ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Electronic Turkish Studies*, 13(2). 899-910.
- Doğan, Y. ve Özçakmak, H. (2014). Dinleme becerisinin eğitimi üzerine yapılan lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 90-99.
- Dönmez, B. ve Gündoğdu, K. (2016). 2000-2016 yılları arasında Türkçe öğretim programları alanında yayımlanan makale ve tezlerin analizi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitimi Dergisi*, 5(4), 2109-2125.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Elbir, B. ve Bağcı, C. (2013). Birinci ve ikinci kademe okuma eğitimi üzerine yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 11, 229-247.

- Erdem, C. (2018). Medya okuryazarlığı araştırmalarında eğilimler: Lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 11(4), 693-717.
- Eyüp, B. (2020). Türkçe öğretmenleri ile ilgili yapılan lisansüstü tezlerin eğilimleri: Bir içerik analizi (2000-2019). *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 21, 536-558.
- Geçgel, H., Kana, F., Vatanserver, Y.Y. ve Çalık, F. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının çok boyutlu 21. yüzyıl becerilerinin belirlenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9 (4), 1646-1669.
- Kan, O. M. (2017). Türkiye’de akademik yazma alanında yapılan lisansüstü tezler. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 6 (2), 1037-1048.
- Karadağ, R. (2014). Okuma ilgisi, tutumları ve alışkanlığı konusunda yapılmış çalışmaların lisansüstü tezlere dayalı analizi: YÖK ve ProQuest veri tabanları örnekleme. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35 (1), 1-17.
- Kemiksiz, Ö. (2017). Dinleme becerisi üzerine yazılan makalelerin değerlendirilmesi. *International Journal of Languages’ Education and Teaching*, 5(1), 511-531.
- Lepp, L., Remmik, M., Karm, M. & Leijen, A. (2013). Supervisors’ conceptions of doctoral studies. *Trames*, 17 (4), 401-415.
- Maden, A. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe söz varlığını zenginleştirmeye yönelik lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *The Journal of International Social Research*, 13(71), 795-806.
- Maden, S. (2012). Temel dil becerilerinin eğitimi açısından ders dışı (informal) etkinliklere yönelik öğretmen ve öğrenci tercihleri. *Millî Eğitim Dergisi*. 41(196), 36-55.
- Maden, S. (2016). The attitudes of Turkish teachers to new applications. *Universal Journal of Educational Research*, 4 (5), 1236-1243.
- Maden, S. (2021). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitapları ile ilgili lisansüstü tezlerin analizi. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(1) , 90-102.
- Merriam, S. (1998). *Qualitative research and case study applications in education. Revised and expanded from case study research in education*. USA: JB Printing.
- Özçakmak, H. (2017). Türkçe eğitimi lisansüstü araştırmalarında yeni yönelimler (2011-2015). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 6(3), 1607-1618.
- Özdemir, S. (2018). Okumaya ilişkin lisansüstü araştırmaların eğilimleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 6(4), 1161-1178.
- Potur, Ö. ve Yıldız, N. (2016). Konuşma becerisi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 18, 27-40.
- Sevim, O. ve İşcan, A. (2012). Türkçenin eğitimi ve öğretimi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde geçen anahtar kelimelere dönük bir içerik analizi. *Turkish Studies*, 7(1), 1863-1873.
- Tok, M. ve Potur, Ö. (2015) Yazma eğitimi alanında yapılan akademik çalışmaların eğilimleri (2010-2014 yılları). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 3(4), 1-25.
- Turan, L., Sevim, O., ve Tunagür, M. (2018). Türkçe eğitimi alanında hazırlanan doktora tez özetlerine yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11, 29-44.
- Ustabulut, M. Y. (2021a). Türkçe öğretmeni adaylarının yaşam becerileri ile ilgili görüşlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 205-219. DOI: 10.33437/ksusbd.879817.
- Ustabulut, M. Y. (2021b). Türkçe öğretmeni adaylarının okul dışı öğrenme ile ilgili görüşleri. *Mavi Atlas*, 9(1), 232-249.

- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük öz yeterlik algıları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* 7(2), 1115-1131.
- Yağmur Şahin, E., Kana, F. ve Varışoğlu, B. (2013). Türkçe eğitimi bölümlerinde yapılan lisansüstü tezlerin araştırma eğilimleri. *Journal of Human Sciences*, 10(2), 356-378.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.
- Yılmaz, D. ve Kaya, S. (2020). İlk okuma yazma ve Türkçe öğretimi ile ilgili yazılmış tezlerin incelenmesi. *Turkish Studies – Educational Sciences*, 15(1), 443-456.
- Yürektürk, F. ve Coşkun, H. (2020). Türkçe öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ve teknoloji destekli türkçe öğretiminin etkililiğine dair görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 986-1000. DOI: 10.16916/aded.748300

ETİK ve BİLİMSEL İLKELER SORUMLULUK BEYANI

Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara ve bilimsel atıf gösterme ilkelerine riayet edildiğini yazar(lar) beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi'nin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk makale yazarlarına aittir.